

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 08/1667

FORVALTNINGSREFORMEN - HØRINGSNOTAT OM FORSLAG TIL NYE OPPGAVER TIL DET REGIONALE FOLKEVALGTE NIVÅET

Saksbehandler: Dag Steen Hansen

Arkiv: 020 &13

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

30/08 Formannskapet

15.04.2008

FORSLAG TIL VEDTAK:

Porsgrunn formannskap gir følgende uttalelse:

1. Porsgrunn kommune har ingen merknader til høringsnotat om forvaltningsreformen - forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået.
2. Porsgrunn bystyre fattet vedtak til høringsnotat om framtidig regional inndeling 07.06.07, jf. siterte vedtak i saksframstillingen.

Behandling/Avstemming i Formannskapet den 15.04.2008 sak 30/08

Forslag til vedtak ble enst. vedtatt.

VEDTAK:

Porsgrunn formannskap gir følgende uttalelse:

1. Porsgrunn kommune har ingen merknader til høringsnotat om forvaltningsreformen - forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået.
2. Porsgrunn bystyre fattet vedtak til høringsnotat om framtidig regional inndeling 07.06.07, jf. siterte vedtak i saksframstillingen.

Vedlegg i sakskartet:

- Oppgaver til regionene – sammendrag av høringsnotatet

Om høringsnotatet:

Høringsnotatet inneholder i hovedsak en konkretisering av de oppgavene som foreslås overført til det regionale folkevalgte nivået, samt en nærmere vurdering av innholdet i oppgavene, forslag til lovforankring m.v. og en samlet omtale av økonomiske og administrative konsekvenser i forhold til forslagene om oppgaveendringer.

Notatet inneholder også et sammendrag av foreløpige høringsuttalelser om framtidig regional inndeling.

Kommunal- og regionaldepartementet ber om at høringsuttalelser til både endringer i oppgaver til det regionale folkevalgte nivået og framtidig regional inndeling sendes departementet innen 30.04.2008.

Forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået:

Målet for forvaltningsreformen er å desentralisere makt og myndighet. Regjeringen vil legge til rette for at regionale fortrinn kan utnyttes og videreutvikles gjennom nært samarbeid mellom regionene, næringslivet og kommunene.

Store og viktige oppgaver blir foreslått overført fra departementene til det regionale folkevalgte nivået:

Fra Fiskeri- og kystdepartementet:

- Tildeling av alle ordinære akvakulturtillatelser innen egen region, klarering av lokaliteter og å fremme evt. innsigelser på vegne av havbruksinteresser til kommunale planer
- Fordele regionens skolekvoter innenfor havressursforvaltningen
- Fellingstillatelse på kystsel
- Lokale fiskerireguleringer innenfor gitte rammer
- Kriterier for deltakelse i og utøvelse av fisket etter kongekrabbe.

Fra Kunnskapsdepartementet:

- Enkelte oppgaver innen informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling som fylkesmennene utfører på grunnopplæringsområdet. Regionens funksjon foreslås nedfelt i en generell bestemmelse i opplæringsloven og gjennom forskrift.
- Ansvar for at det finnes et tilbud av godkjent fagskoleutdanning i området
- Universitets- og høyskoleloven foreslås endret slik at regionen kan oppnevne to av de eksterne styrerepresentantene ved høyskolene
- Etablering av regionale forskningsfond

Fra Kultur- og kirkedepartementet:

- Forvaltning av spillemidler til regionale kulturbygg og til lokale og regionale idrettsanlegg skal gjennomgås innen medio 2009 med henblikk at ansvaret overføres fullt ut til regionene
- Fra og med 2010 vil midlene til regionale kulturbygg bli kanalisert inn i den desentraliserte ordningen for kulturhus

Fra Landbruks- og matdepartementet:

- Det er foretatt en gjennomgang av fylkesmannens oppgaver innen landbruks- og matområdet i samsvar med St.meld. nr. 12 (2006-2007)
- Vurdering av overføring av bygdeutviklingsmidler
- Betydelige oppgaveoverføringer vil bli vurdert innen miljøvern, landbruks- og matområdet
- Forvaltningsansvaret for områdevernet skal avgjøres som en del av ny naturmangfoldslov som etter planen skal legges fram i 2008
- Overføring av forvaltningen på landbruksområdet må ses i sammenheng med overføring av forvaltningen på miljøområdet

Fra Miljøverndepartementet:

- Omfattende oppgaver innen oppgaveporteføljen til fylkesmannens miljøvernavdeling – innen forurensningsloven, naturvernloven, vannforvaltningsforskriften, artsforvaltning, jakt- og fiske

og allment friluftsliv. I tillegg vil regionene få en styrket rolle i regional planlegging og i forhold til klimautfordringen

- Plassering av forvaltningsansvaret for områdevernet er utsatt i påvente av ny lov om naturmangfold.

Fra Nærings- og handelsdepartementet:

- Innovasjon Norge skal videreføres, og regionene skal samlet eie 49 % av selskapet
- Det legges opp til at SIVA kan opprette regionale innovasjonsselskaper sammen med regionene og evt. andre med regionale mål

Fra Samferdselsdepartementet:

- Regionene skal trekkes aktivt inn i arbeidet på jernbaneområdet med tilrettelegging av gode , integrerte kollektivløsninger lokalt/ regionalt
- Klassifisering og fordeling av midler til stamveier og regionale veier vil bli nærmere utredet etter at tallet på regioner er avklart
- Ut fra de foreslåtte kriteriene vil regionene i en forsterket fylkesmodell ha ansvaret for 80 % av det offentlige vegnettet (utenom kommunalt vegnett)
- Ved forsterket fylkesmodell skal Statens vegvesen beholdes samlet, men i en regionmodell vil hoveddelen av Statens vegvesens oppgaver kunne overføres til regionene.

Kommunal- og regionaldepartementet vil på grunnlag av høringsnotatet og uttalelsene til dette, legge fram en proposisjon til Stortinget høsten 2008.

Framtidig regional inndeling:

Departementet ber også høringsinstansene uttale seg om framtidig regional inndeling da fristen for endelige innspill ble utsatt ved brev av 15.11.07, slik at den faller sammen med fristen for å avgi uttalelse om forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået.

Sak om framtidig regional inndeling ble behandlet i Formannskapet 15.05.07 og i Bystyret 12.06.07.

Telemark fylkeskommune inviterte til høring om framtidig regional inndeling med høringsfrist 29.05.07.

Det vises til St.meld. nr. 12 (2006-2007) Regionale fortrinn-regional framtid og brev fra Kommunal- og regionaldepartementet 09.01.07.

Departementet vil utarbeide endelig forslag til inndeling av det regionale nivået etter vedtak er fattet i fylkestingene. Forslaget vil bli lagt fram i odelstingsproposisjonen om forvaltningsreformen som etter planen blir lagt fram i løpet vårsesjonen 2008.

Samtlige fylkeskommuner og 258 kommuner fattet vedtak om regional inndeling, forsterket fylkeskommune eller regionmodell, innen høringsfristen 29.05.07.

11 fylkeskommuner støtter primært en regionmodell, men noen av disse forutsetter flere oppgaver enn hva som ble beskrevet i St.meld. nr. 12 (2006-2007)

7 fylkeskommuner ønsker primært en forsterket fylkesmodell.

Blant kommunene som har tatt stilling til de to hovedmodellene, ønsker 156 kommuner regionmodell mens 80 kommuner ønsker en forsterket fylkesmodell.

Behandling av høring om framtidig regional inndeling:

Bystyrets vedtak i møte 07.06.07, sak nr. 0041/07:

”VEDTAK:

Porsgrunn bystyre gir følgende uttalelse:

1. Endringene i oppgaveporteføljen for de nye regionene er for små til at det er grunnlag for en regionmodell med endret geografi i Telemark. Porsgrunn formannskap råder fylkestinget til å gå inn for en forsterket fylkesmodell basert på dagens grenser.

2. Porsgrunn kommune ser det som mest aktuelt at kommunens nåværende fylke/regions-tilhørighet videreføres uten endring.
3. Det er fortsatt viktig å opprettholde tre folkevalgte forvaltningsnivåer i Norge, og Porsgrunn kommune slutter seg til de mål regjeringen og Stortinget legger til grunn for forvaltningsreformen.”

Porsgrunn bystyre og formannskap har behandlet 2 tidligere saker som har relevans for ovennevnte høringsnotat – Ny kommunestruktur og Høring-KS-rapporter om forvaltningsreformen.

Administrasjonens vurdering:

Det er et stort antall oppgaver som foreslås overført fra departementene til det regionale folkevalgte nivået, men få er av vesentlig betydning sett fra kommunens side.

Administrasjonen har ingen merknader til forslagene.

Om framtidig regional inndeling vises til Bystyrets vedtak 07.06.07.

Forslag til vedtak framgår av sakens s. 1.

Porsgrunn, den 02. april 2008

Egil Johansen
rådmann

Roy Martinsen
kommunalsjef

Vedlegg:**Oppgaver til regionene – sammendrag**

St.meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid* varsler overføring av oppgaver innen ansvarsområdene til i alt 7 departementer. Gjennom forvaltningsreformen er det et mål å desentralisere makt og myndighet. Ved å legge ytterligere ansvar for oppgaver regionalt til samme forvaltningsnivå som har ansvar for regional utvikling, blir mulighetene bedre for helhetlige prioriteringer og samordning mellom ulike sektorer. Vellykkede utviklingsstrategier må derfor ta utgangspunkt i hver regions unike forutsetninger og preferanser og fordrer et nært samarbeid mellom regionene, næringslivet og kommunene. Regjeringen vil legge til rette for at regionale fortrinn kan utnyttes og videreutvikles.

Det tas sikte på en tettere kobling mellom næringslivet, høyskolene, regionale forskningsaktiviteter og regionen for å legge til rette for næringsutvikling og innovasjon. For å styrke regional forskning og samspillet mellom næringsliv, høyskoler og regionen tar regjeringen sikte på å opprette en ny ordning med regionale forskningsfond. Videre overføres bl.a. store og viktige oppgaver innenfor samferdselssektoren, delt eierskap av Innovasjon Norge og det legges opp til etablering av regionale innovasjonsselskap i samarbeid mellom fylkeskommunene og SIVA. Viktige oppgaver innenfor helsefremmende arbeid vurderes, dette er et felt som kan gi regional merverdi ved tettere sammenheng med miljøvernarbeidet. Dette vil, sammen med øvrige oppgaver – både de som nå overføres og de som allerede er et fylkeskommunalt ansvar – styrke fylkeskommunene betydelig som regionale utviklingsaktører.

Regionene vil få nye oppgaver på flere sektorområder. Disse oppgavene har som fellesnevner at de styrker det regionale folkevalgte nivået i rollen som utviklingsaktør. St.meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrin - regional framtid* peker på regjeringens forventninger til regionene om å skape synergier mellom eksisterende og nye oppgaver, og trekke med alle relevante aktører i det regionale utviklingsarbeidet. Det foregår allerede mye samarbeid og samhandling mellom dagens fylkeskommuner og regional stat, kommuner og næringsliv. Denne samhandlingen er i særlig grad knyttet til fylkesplanleggingen, regionale partnerskap og regionale utviklingsprogrammer. Når regionene får overført flere oppgaver fra regional stat, må det forventes at dette i seg selv vil føre til god samordning mellom de ulike oppgavene. Det vil imidlertid fortsatt være nødvendig med god dialog og samarbeid med ulike aktører om regional oppgaveløsning. Regionale planprosesser med grunnlag i ny plandel til plan- og bygningsloven forventes å bli en svært viktig arena for samarbeid og samhandling mellom regionene og regional stat, kommunene, næringslivet og frivillige organisasjoner. Fylkesmannen og andre regionale statsetater skal fortsatt ha forvaltningsansvaret for en del oppgaver som har betydning for regional utvikling og tjenesteproduksjon. Departementet legger til grunn at det også i tilknytning til dette etableres gode samhandlingsrutiner mellom regionale statsetater og regionene.

Dette **høringsnotatet** inneholder i kapittel 3 – 9 en konkretisering av de oppgavene som foreslås overført, samt en nærmere vurdering av innholdet i oppgavene, forslag til lovforankring mv. Kap. 10 inneholder en omtale av videre utredningsarbeid om det regionale arbeidet med folkehelse. I dette punktet gis i det følgende en summarisk oversikt over de aktuelle oppgavene, gjengitt alfabetisk i forhold til aktuelle departementer.

For regionale miljøvernoppgaver og oppgaver innen landbruks- og matområdet legger stortingsmeldingen til grunn at det skal foretas en konkret gjennomgang av oppgaver og en etterfølgende vurdering av hvilke av disse som kan overføres til

regionene. Denne gjennomgangen er foretatt, og resultatet av vurderingene er tatt inn i kapitlene 7 og 8 i dette høringsnotatet.

Kapittel 11 inneholder en samlet omtale av økonomiske og administrative konsekvenser i forhold til forslagene om oppgaveendringer under det enkelte departement.

I likhet med stortingsmeldingen benyttes begrepet ”region” i dette høringsnotatet ved omtale av det folkevalgte mellomnivået. Departementet legger til grunn at dette begrepet skal brukes framover bare dersom det skjer endringer i fylkesstrukturen som innebærer en vesentlig reduksjon i antallet fylker, dvs. det meldingen omtaler som regionmodell. Dersom fylkesstrukturen opprettholdes med om lag samme antall enheter som i dag (forsterket fylkesmodell), mener departementet det ikke er hensiktsmessig å endre dagens terminologi (fylkeskommune, fylkesting mv.) Dette er nærmere omtalt i kapittel 2.1.2.

Oppsummering av oppgaver som foreslås overført til regionalt folkevalgt nivå

Oppgaver på Fiskeri- og kystdepartementets område

Regionene vil få ansvar for tildeling av alle ordinære akvakulturtillatelser på aktørnivå innenfor egen region, klarering av lokaliteter samt å fremme eventuelle innsigelser på vegne av havbruksinteresser til kommunale (kystsone)planer.

Innenfor havressursforvaltningen skal regionene anvende og fordele regionens andel av skolekvoter, på grunnlag av statlig fastsatte rammevilkår og kvotefordeling. Regionene skal også overta oppgaven med å innvilge fellingstillatelser på kystsel, registrere antall felte dyr etc. Regionene vil også få myndighet til å gi lokale fiskerireguleringer innenfor gitte rammer. Dessuten vil regionene bli ansvarlige for utvikling av kriterier for deltakelse i og utøvelse av fisket etter kongekrabbe.

Oppgaver på Kunnskapsdepartementets område

Enkelte oppgaver innen informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling som fylkesmennene utfører på grunnopplæringsområdet skal overføres til regionene. Hvilke konkrete oppgaver regionene kommer til å ivareta vil bl.a. avhenge av hvilke statlige satsingsområder som defineres framover. Dagens oppgaver er knyttet til nasjonalt kvalitetsvurderingssystem, kvalitetsutvikling, kompetanseutvikling samt informasjon og veiledning til kommuner, eiere av friskoler og allmennheten om innhold, prinsipper og mål i den nasjonale utdanningspolitikken. Regionenes funksjon foreslås nedfelt i en generell bestemmelse i opplæringsloven. Regionenes oppgaver vil bli definert nærmere gjennom forskrift eller på annen måte.

Regionene får et generelt ansvar for å sørge for at det finnes et tilbud av godkjent fagskoleutdanning i regionen, som tar hensyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innenfor prioriterte samfunnsområder. Regionene vil stå fritt til å avgjøre om fagskoletilbudet i regionen skal realiseres i egen regi eller gjennom finansiering av private tilbydere. Fagskoleloven må endres for å ivareta dette.

I tillegg blir universitets- og høyskoleloven foreslått endret for å ivareta Kommunal- og forvaltningskomiteens merknad om at regionene bør oppnevne to av de eksterne styrerepresentantene ved høyskolene.

Etablering av regionale forskningsfond skal supplere de nasjonale FOUvirkemidlene.

Det er lagt til grunn at de regionale fondene skal opprettes med virkning fra 1.januar 2010. Det er avkastningene av fondene som skal benyttes.

Samlet størrelse på fondene og regional fordeling av fondsmidler behandles som sak i den ordinære statsbudsjettprosessen. Norges Forskningsråd har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet utredet innretningen på de regionale forskningsfondene. Rapportens sammendrag følger

som vedlegg til dette høringsnotatet.

Oppgaver på Kultur- og kirkedepartementets område

I Innst. S. nr. 166 (2006-2007) forutsettes det bl.a. at ”regionene bør få det fulle ansvaret for å forvalte spillemidlene til kulturbygg og til lokale og regionale idrettsanlegg”. En slik endring vil kunne få konsekvenser for fordelingssystemet, og må derfor ses i sammenheng med en varslet gjennomgang av kriteriene for fordeling av spillemidler til idrettsanlegg. Dette arbeidet vil trolig være ferdigstilt medio 2009.

Fra og med 2010 vil midlene til regionale kulturbygg bli kanalisert inn i den desentraliserte ordningen for kulturhus etter hvert som disse blir fristilt fra pågående prosjekter. Vurdering av hvilke av Norsk kulturråds oppgaver som kan legges til regionalt nivå vil bli foretatt så snart Stortinget har vedtatt geografisk inndeling for det regionale nivået. Av øvrige oppgaver på Kultur- og kirkedepartementets område nevnes at regionene skal få ansvaret for oppnevning av styreleder og eventuelt noen eller alle av styremedlemmene til region-/landsdelsinstitusjonene og knutepunktinstitusjonene.

Oppgaver på Landbruks- og matdepartementets område

St.meld. nr. 12 (2006-2007) varsler en gjennomgang og vurdering av fylkesmannens oppgaver på landbruks- og matområdet. Denne gjennomgangen er foretatt. Fylkesmannen har en sentral rolle som utviklingsorgan og er en viktig aktør for å følge opp de nasjonale landbrukspolitiske målene i det enkelte fylke. Videre er fylkesmannen kompetansesenter for kommunene, fører kontroll med tilskuddsordningene (som forvaltes av kommunene), er saksforberedende organ for fylkeslandbruksstyret og er aktiv i samfunnsplanleggingen.

Regjeringen er opptatt av å styrke ansvar og samordning av regional næringsutvikling. I den forbindelse vil regjeringen vurdere overføring av forvaltningen av bygdeutviklingsmidlene knyttet til tilrettelegging og utvikling, samt de funksjoner fylkesmennene har i verdiskapingsprogrammene fra fylkesmennene til det regionale folkevalgte nivå. Allerede i dag er det et tett samarbeid mellom fylkeskommunene og fylkesmennene gjennom det regionale partnerskapet og arbeidet med regionale utviklingsprogram. Det vil bli gjort en vurdering av hvordan samspillet på området kan effektiviseres og målrettes. Samtidig er det viktig å sikre et tilfredsstillende kompetansemiljø på landbruks- og matområdet regionalt.

Regjeringen har gjennom hele prosessen hatt som utgangspunkt at det skulle skje betydelige oppgaveoverføringer både på miljøvern- og landbruks- og matområdet. St.meld. nr. 12 (2006-2007) la til grunn at de fleste oppgavene fra disse sektorene skulle overføres, men at det imidlertid skulle vurderes nøye i hvert enkelt tilfelle og skje på en måte som sikret mulighetene til å nå nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser på områdene. Dette vektla også Stortinget i sin behandling av saken, jf. Innst. S. nr. 166 (2006-2007).

I forbindelse med gjennomgangen av oppgavene på miljøvernområdet har Regjeringen besluttet at forvaltningsansvaret for områdevernet skal avgjøres som en del av arbeidet med ny naturmangfoldlov som etter planen skal legges fram i løpet av 2008. Spørsmål om overføring av forvaltningen på landbruksområdet må etter Regjeringens syn ses i sammenheng med den løsning som velges for overføring av forvaltningen på miljøområdet.

Oppgaver på Miljøverndepartementets område

Det er foretatt en gjennomgang av fylkesmannens oppgaver på miljøområdet, i samsvar med det som ble varslet i stortingsmeldingen. Oppgaveporteføljen i fylkesmannens miljøvernavdeling er knyttet til forvaltningsoppgaver etter forurensningsloven, naturvernloven, vannforvaltningsforskriften, forvaltning av både høstbare og truede/sårbare arter, jakt- og fiske samt allment friluftsliv.

Dessuten har fylkesmannen en rekke oppgaver tilknyttet klagebehandling, innsigelse til arealplaner, tilsyn og kontroll. De sistnevnte oppgavene er ikke aktuelle for overføring til folkevalgte regioner. Fylkesmannens oppgaver knyttet til bevaring av innlandsfisk/høstbare viltarter og jakt/fiske på disse artene samt oppgaver med å tilrettelegge og ivareta allment friluftsliv skal overføres til regionene. Det samme gjelder vannregionmyndighet etter forskrift om vannforvaltning. Slik myndighet er nå lagt til 9 av fylkesmannsembetene. Vannforvaltningsforskriften må endres som følge av denne omleggingen. I tillegg får regionene en styrket rolle i regional planlegging og i forhold til klimautfordringen.

Opgavene tilknyttet forurensningsfeltet forutsettes beholdt hos fylkesmennene siden det arbeides med en omlegging fra enkeltkonsesjoner til forskriftsfestede standardkrav, noe som innebærer at fylkesmannens oppgaver i hovedsak blir å føre tilsyn med aktørene. Fylkesmennene skal også fortsatt ha ansvaret for regionale oppgaver innen truede og sårbare arter (bl.a. rovvilt).

Spørsmålet om plassering av forvaltningsansvaret for områdevernet er utsatt og skal avgjøres som en del av arbeidet med ny lov om naturmangfold. Denne skal etter planen legges fram for Stortinget i løpet av 2008. Loven skal sikre at hensynet til ulike deler av naturvernet ivaretas.

Opgaver på Nærings- og handelsdepartementets område

Innovasjon Norge skal videreføres som et nasjonalt særlovsselskap med kontorer regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Regionene skal samlet eie inntil 49 % av selskapet. Dette vil bli tatt inn i loven om Innovasjon Norge. Regionene forutsettes å ha like stor eierandel hver, totalt 9,6 mill. kroner (statens innskudd skal fortsatt være 10 mill. kr.) En slik endret eierstruktur krever flere lovendringer av overordnet karakter, mens vedtektene skal inneholde de mer detaljerte bestemmelsene.

Vedtektene vil bl.a. regulere regiontingets rett til å oppnevne to representanter direkte til de regionale styrene, organisering av hovedstyrevalg og etablering av valgkomité m.v.

Det legges opp til at SIVA kan opprette regionale innovasjonsselskaper sammen med regionene og eventuelt andre interessenter med regionale mål. SIVA bør være minoritetseier i selskapene og i utgangspunktet eie om lag 1/3 som på sikt kan reduseres til 1/5. For at selskapene skal ha tilstrekkelig innovasjons- og investeringskapasitet må både SIVA og regionene gå inn med et kontantinnskudd i tillegg til overføring av eierandeler i eksisterende selskaper regionalt. *Opgaver på*

Samferdselsdepartementets område

Flere spørsmål tilknyttet samferdsel er vurdert. Når det gjelder framtidig ansvar for kjøp av persontransport med tog, vil det ikke bli gjort generelle endringer i dagens organisering av kjøperollen. Samferdselsdepartementet vil likevel bruke sine virkemidler på jernbaneområdet slik at det blir lagt til rette for gode, integrerte kollektivløsninger lokalt/regionalt. Regionene skal trekkes aktivt inn i dette arbeidet. Som en oppfølging av St.meld. nr. 31 (2006-2007) *Åpen, trygg og skapende hovedstadsregion - Hovedstadsmeldingen*, skal det vurderes nærmere hvordan regionale myndigheter kan få en sentral rolle i kjøp av persontransport med tog i Oslo-regionen.

Det er utarbeidet forslag til prinsipper for klassifisering av stamveier og (fremtidige) regionale veier. Disse presenteres i kapittel 4 i dette høringsnotatet. Statens bevilgninger til de nye regionvegene skal inngå i rammetilskuddet. Endelig klassifisering og fordeling av midler vil bli nærmere utredet og avgjort etter at tallet på regioner er avklart. Omfanget av statlige føringer og konkrete forslag om lovendringer vil også bli utredet etter at antallet regioner er bestemt. Saken vil bli presentert for Stortinget så snart som mulig etter dette.

Ut fra de foreslåtte kriteriene vil regionene i en forsterket fylkesmodell ha ansvaret for ca. 80 pst av det offentlige vegnettet (utenom kommunalt vegnett). Ved store regioner vil kriteriene medføre at litt flere av øvrige riksveger blir overført til regionene. Når det gjelder behov for statlige føringer vil disse særlig være knyttet til enhetlig standard for drift, vedlikehold og investeringer, trafikksikkerhet, beredskap og Forsvarets behov.

Ved forsterket fylkesmodell skal Statens vegvesen beholdes samlet, men enkelte oppgaver innen planlegging etter plan- og bygningsloven og konkret planlegging og drift av kollektivtransport overføres til fylkeskommunene. I en regionmodell vil hoveddelen av Statens vegvesen sine oppgaver kunne overføres til regionene, utenom fagområdene tunnel, bru/ferjekai, vegtrafikksentralene, transportanalyser, forskning og utvikling, internasjonalt arbeid og byggherreansvaret for stamveger, samt sentralfunksjoner innen fagområdene planlegging, trafikkdata, trafikksikkerhet, byggherre, geodata og miljø. Uansett modell for regional inndeling legger regjeringen til grunn at trafikant og kjøretøyområdet (omtalt som trafikkstasjoner i stortingsmeldingen) fortsatt skal være statlig. Regionene skal få sterkere innvirkning på lokalisering av trafikkstasjonene.

Valgordning

Regjeringen foreslår at den valgordningen som i dag gjelder ved valg til fylkesting skal danne utgangspunktet for og benyttes både i en forsterket fylkesmodell og i en regionmodell. I en forsterket fylkesmodell legger departementet til grunn at hvert fylke skal utgjøre én valgkrets slik tilfellet også er i dag. Det vil etter departementets vurdering ikke være behov for endringer i valgordningen utover de som følger av at det eventuelt må avholdes ekstraordinære valg i 2009, se nærmere om dette nedenfor.

I en regionmodell vil det imidlertid være behov for enkelte særskilte tilpasninger.

Ved denne modellen deles landet inn i et færre antall regioner. Det er derfor naturlig at hver region mest hensiktsmessig deles opp i flere valgkretser. Det stilles ulike lister i den enkelte krets, og det bør stilles krav til at listekandidatene må være registrert bosatt i kretsen.

Når det gjelder antallet representanter i regiontinget i en regionmodell foreslår departementet at det fastsettes både en minimums- og en maksimumsgrense for antall representanter, og at regiontingene selv fastsetter medlemstallet innenfor denne rammen. Dette sikrer god representasjon for alle partier og grupperinger, samt at medlemstallet i regiontinget ikke blir for høyt.

Fastsettelse av antall representanter per krets kan skje på ulike måter.

Departementet foreslår en kombinasjon hvor en viss andel av representantene som skal velges fordeles likt mellom de ulike kretsene, og resten beregnes ut fra innbyggertall. Dette gir en jevnere fordeling av mandatene på de ulike kretsene i regionen. Jo høyere andel som fordeles likt på kretsene, jo mindre vil stemmene fra den mest folkerike kretsen telle. Dersom innbyggertallet i kretsene er noenlunde likt vil en slik fordeling få mindre innvirkning. En slik ordning sikrer en god partimessig og geografisk fordeling, og gjør det unødvendig med en utjevningsmandatorordning i selve valgoppgjøret.

I de fylker som omfattes av eventuelle strukturendringer i en forsterket fylkesmodell, må det avholdes ekstraordinære valg til nye fylkesting i 2009.

Dersom det innføres en regionmodell må det avholdes ekstraordinære valg til de nye regiontingene i samtlige regioner sammen med stortingsvalget i 2009. For øvrig foreslås valgperioden satt til 2 år slik at nytt valg igjen blir avholdt sammen med kommunestyrevalget i 2011.

Departementet mener det bør være sammenfall mellom valgkretsinnndelingen ved fylkestingsvalg i en forsterket fylkesmodell og inndelingen ved stortingsvalg. Det

kan gi uheldige utslag dersom det ikke er en sammenheng mellom valgkretsene ved de to valgene. Ved en regionmodell bør det vurderes om og i tilfelle hvilke endringer som eventuelt bør gjøres i valgkretsinnstillingen ved stortingsvalg som følge av strukturendringer ved innføring av regioner.

Kapittel 2 inneholder en nærmere omtale av eventuelt nytt regelverk for valg.

Regional inndeling – sammendrag av foreløpige høringsuttalelser

Landets fylkeskommuner ble i brev av 9. januar 2007 invitert til å fatte vedtak om forslag til inndeling i to omganger – et foreløpig vedtak innen 30. juni 2007, og et endelig vedtak innen 1. desember 2007. Kommunene ble i et tilsvarende brev av 11. januar 2007 invitert til å sende inn sine uttalelser både til sine respektive fylkeskommuner og Kommunal- og regionaldepartementet. 15. november 2007 gikk det ut nytt brev til fylkeskommunene og kommunene, hvor det framgår at frist for endelig uttalelse om regioninndeling vil sammenfalle med frist for uttalelse til høringsnotat om forvaltningsreformen.

Etter at endelig vedtak er fattet i fylkestingene våren 2008 vil regjeringen utarbeide endelig forslag til inndeling av det regionale nivået, sammen med forslag til løsning av styringsutfordringene i hovedstadsregionen.

Samtlige fylkeskommuner og 258 kommuner fattet foreløpig vedtak innen 30.

juni. 11 fylkeskommuner støtter primært en regionmodell, men noen av disse forutsetter flere oppgaver enn hva som ble beskrevet i St.meld. nr. 12 (2006-2007). Det er ikke sammenfall mellom fylkene når det gjelder konkrete

inndelingsalternativer. 7 fylkeskommuner ønsker primært en forsterket fylkesmodell, men to av disse åpner for en regionmodell gitt flere oppgaver til det regionale nivået. Oslo kommune ønsker at dagens grenser opprettholdes.

Finnmark fylkesting ønsker ikke en større region enn Finnmark, men kan akseptere at tiltakssonen i Nord-Troms blir innlemmet. Troms fylkesting ønsker en region Nord-Norge med de tre nordligste fylkene, mens Nordland fylkesting ønsker en forsterket fylkesmodell. Nord-Trøndelag fylkesting har vedtak om forsterket fylkesmodell, men åpner for regionmodell dersom ytterligere oppgaver blir overført. Sør-Trøndelag fylkesting ønsker en region Midt-Norge, og mener trøndelagsfylkene bør slås sammen uavhengig av videre regionalisering.

Møre og Romsdal fylkesting ønsker å videreføre enhetsfylkemodellen i en forsterket fylkesmodell. Sogn og Fjordane fylkesting ønsker primært en forsterket fylkesmodell, men åpner for å kunne vurdere en landsdelsmodell gitt en vesentlig økning i oppgavene. Hordaland fylkesting ønsker en vestlandsregion, mens Rogaland fylkesting anbefaler at Rogaland etableres som en selvstendig region. Vest-Agder fylkesting ønsker en region bestående av Agderfylkene med mulige grensejusteringer både vestover og østover. Aust-Agder fylkesting ønsker en region bestående av Agder-fylkene og Telemark eller en enda større region med Agder-fylkene, Telemark og Vestfold, og vil ikke anbefale en forsterket fylkesmodell.

Fylkestingene i Telemark og Buskerud ønsker en region bestående av Telemark, Vestfold og Buskerud, mens Vestfold fylkesting ønsker at Vestfold består som egen enhet i en forsterket fylkesmodell. Hedmark og Oppland fylkesting ønsker å etablere region Innlandet, dersom det blir en helhetlig regionreform.

Oslo bystyre ønsker at dagens grenser opprettholdes og at Oslo defineres som egen region. Akershus fylkesting ønsker en hovedstadsregion bestående av Akershus og Oslo pluss eventuelt Østfold. Østfold fylkesting har vedtatt at området som omfattes av Samarbeidsalliansen Osloregionen (Østfold og Akershus fylkeskommuner med alle kommuner, Oslo kommune, kommuner i Buskerud, Vestfold og Oppland) bør etableres som ny region på Østlandet. Dersom Oslo blir stående utenfor, foreslår Østfold fylkesting at Akershus og Østfold eller en region

lik Borg bispedømme vurderes.

Blant kommunene som tar stilling til de to hovedmodellene ønsker 156 kommuner regionmodell, mens 80 kommuner ønsker en forsterket fylkesmodell. Det varierer mye fra fylke til fylke hvor mange kommuner som har uttalt seg. I Nord-Norge er det stor grad av samsvar mellom kommunenes og fylkeskommunenes vedtak. I Midt-Norge er et flertall av kommunene for en ny region Midt-Norge, med noe varierende grenser. På Vestlandet er det sammenfall mellom fylkeskommuner og et flertall av kommunene i hvert av fylkene, bortsett fra Rogaland, der et knapt flertall av kommunene som har uttalt seg ønsker regionmodell. Alle kommunene i Agderfylkene som har uttalt seg, ønsker en region som omfatter minimum Agderfylkene. I Buskerud er det sammenfall mellom et flertall av kommunene og fylkestinget, mens et flertall av kommunene i henholdsvis Telemark, Vestfold, Hedmark og Oppland har et annet syn enn sine respektive fylkesting. Både i Østfold og Akershus ønsker et stort flertall av kommunene regionmodellen.

Stortingets vedtak om ytterligere oppgaver

Ved Stortingets behandling av St.meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid* den 10. mai 2007, ble følgende anmodningsvedtak fattet, jf. Innst. S. nr. 166 (2006-2007):

Stortinget ber Regjeringen om å vurdere innspill fra kommuner og fylkeskommuner når det gjelder framtidige oppgaver og ansvarsområder for de nye regionene fram til endelig anbefaling legges fram for Stortinget våren 2008.

Vedtaket ble fulgt opp av daværende kommunal- og regionalminister Åslaug Haga med et brev av 11. mai 2007 til alle kommuner og fylkeskommuner, der hun bad om innspill til ytterligere oppgaver. Fristen for innspill ble satt samtidig med fristen for fylkestingenes foreløpige og endelige vedtak om regional inndeling, det vil si 30. juni og 1. desember 2007.

Innen fristen for foreløpige innspill den 30. juni 2007 var det kommet inn synspunkter på ytterligere oppgaver fra samtlige fylkeskommuner. Tre av fylkeskommunene nevner imidlertid ikke konkrete forslag til nye oppgaver. Ingen fylkeskommune gav ytterligere innspill om oppgaver innen fristen den 1. desember 2007. De foreløpige innspillene til nye oppgaver omfatter både forslag til utvidelse av ansvar på sektorer som det allerede er besluttet å overføre oppgaver på og der avgrensninger er foretatt, jf. St.meld. 12 (2006-2007) og Innst. S. nr. 166 (2006-2007), og forslag innen sektorer som ikke er berørt i stortingsmeldingen. Forslag til utvidet ansvar på sektorer som er omtalt i stortingsmeldingen omfatter blant annet overføring av Innovasjon Norges regionkontorer og virkemiddelapparat, overføring av Statens vegvesen sine regionkontorer, overføring av statlige tilskuddsordninger til lokale og regionale kulturtilbud, regional forankring av finansiering av større kulturinstitusjoner, folkehelse samt bestilleransvar overfor høyskoler og universiteter. Forslag til ytterligere oppgaver (som ikke er omtalt i meldingen) omfatter blant annet bestilleransvar for spesialisthelsetjenesten, rusomsorg og barnevern, myndighet til å gi tillatelse til små og mellomstore vind- og vannkraftverk, overføring av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sine regionkontorer, disponering av NAVs kompetanseopplæringsmidler samt finansiering av studieforbund.

Den videre oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak vil bli gjennomført av de enkelte departementene. Kommunal- og regionaldepartementet vil gi en samlet omtale over innspill og departementenes oppfølging av anmodningsvedtaket i odelstingsproposisjonen om regional inndeling og overføring av oppgaver fra staten til regionene.

I tillegg til det nevnte anmodningsvedtaket, hadde flertallet i Kommunal- og forvaltningskomiteen følgende merknad mht. ytterligere oppgaver, jf. Innst. S. nr.

166 (2006-2007):

Flertallet ber om at det blir utredet å la folkehelsearbeidet gå over fra en frivillig ordning til en ordinær oppgave for det regionale folkevalgte nivået.

Som regional planmyndighet har fylkeskommunene en viktig funksjon i arbeidet med å sikre vilkår for folkehelse, og de innehar en lederrolle i de regionale partnerskapene for folkehelse. Overføring av oppgaver på folkehelseområdet fra staten til regionene vil bli vurdert av Helse- og omsorgsdepartementet. Dette er omtalt i kapittel 11.